

Leerlijn historisch denken vmbo-kg

Albert van der Kaap

KGT			
	klas 1	klas 2	klas 4
Tijd en chronologie	historische gebeurtenissen, verschijnselen, ontwikkelingen en personen plaatsen in historische perioden.	historische gebeurtenissen, verschijnselen, ontwikkelingen en personen plaatsen in historische perioden en in maatschappijtypen.	historische gebeurtenissen, verschijnselen, ontwikkelingen en personen plaatsen in historische perioden en in maatschappijtypen.
		verschijnselen uit verschillende perioden en samenlevingen vergelijken.	verschijnselen uit verschillende perioden en samenlevingen vergelijken.
Bron en vraagstelling	een historische vraag bedenken.	een beschrijvende en verklarende historische vraag bedenken.	een beschrijvende, verklarende en waarderende historische vraag bedenken.
			bepalen welk (soort) historische informatie nodig is.
	Uit een bron (tekstbron en grafische bron) informatie selecteren voor het beantwoorden van een historische vraag.	Uit bronnen (tekstbron en grafische bron) informatie selecteren voor het beantwoorden van een historische vraag.	geschikte informatiebronnen inventariseren en selecteren, lettend op bruikbaarheid, betrouwbaarheid en representativiteit.
			gebruik maken van verschillende typen historisch bronnenmateriaal, mondeling, schriftelijk audiovisueel.
			uit bronnen informatie selecteren voor het beantwoorden van een gegeven of zelf bedachte historische vraag en daarbij
			gegevens ordenen en zo nodig bewerken.
			gegevens beoordelen op bruikbaarheid.
			gegevens analyseren en een eigen standpunt weergeven en toelichten.

Causaliteit	oorzaken en gevolgen herkennen in een historisch proces.	oorzaken en gevolgen herkennen in een historisch proces.	oorzaken en gevolgen beschrijven in een historisch proces.
	In een bron een oorzaak of gevolg van iets herkennen.	In een bron een oorzaak of gevolg van iets herkennen.	op basis van gegeven werk materiaal verklaringen geven voor historische gebeurtenissen, verschijnselen en ontwikkelingen.
	de aanleiding herkennen als de meest directe oorzaak.	de aanleiding herkennen als de meest directe oorzaak.	de aanleiding herkennen als de meest directe oorzaak.
		onderscheid maken tussen culturele (religieuze), sociaal, politiek of economisch oorzaken en gevolgen.	herkennen hoe oorzaken van verschillende aard historische processen beïnvloeden.
			directe en indirecte oorzaken onderscheiden.
			onderscheid maken tussen oorzaken van meer en minder belang.
			gevolgen die op korte termijn spelen, onderscheiden van gevolgen op lange termijn.
Continuïteit en verandering	in historische processen aspecten van continuïteit en verandering herkennen	in historische processen aspecten van continuïteit en verandering herkennen	in historische processen aspecten van continuïteit en verandering herkennen
		(In een bron) een of meer veranderingen in een historisch proces herkennen.	veranderingen onderscheiden naar de snelheid waarmee deze plaatsvinden, van schoksgewijs tot geleidelijk.
Standplaatsgebondenheid		Bij het beschrijven en verklaren van historische gebeurtenissen en opvattingen van mensen rekening houden met waarden en motieven van mensen in het verleden.	bij de beeldvorming van historische gebeurtenissen, verschijnselen, ontwikkelingen en personen op basis van historische gegevens rekening houden met de standplaatsgebondenheid van de bronnen.
			je verplaatsen in opvattingen, waarden en motieven van mensen in het verleden.
			er rekening mee houden dat mensen in het verleden niet over dezelfde kennis konden beschikken als wij nu.
			een eigen standpunt over historische gebeurtenissen, verschijnselen en ontwikkelingen weergeven en toelichten.

			opvattingen, waarden en motieven, waardoor mensen in het verleden werden geleid, vergelijken met die van zichzelf en tijdgenoten.
Betekenis nu			